

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1857

CV. Ein Instrument oder offenn schriftt, dorinne Herr Nicolaus Witlonis, Dechandt Vnserer Liebfnrawen Kirchenn zu Gloga, vnnd von Bebstlicher Heilikeit vorordenter Richter vnd Conseruator oder ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54745)

heidenn eine rechte were wesenn vor alle dy gennenn, dy vor recht kamen vnnnd rechtes genie-
tenn vnnnd entgeldenn willenn. Tho vorder vrkunde vnnnd witschop hebbe Ik Wedige holtzen-
dorp mith witschop min segell an dessenn minen openn brieff lathen hengenn, dy gegeuenn Is to
Templin, na Godes geborth Dufendt vierhundertt vnnnd Inn deme dree vnnnd negetigstenn Jare,
dels middewekefs vor visitationis Marie.

Auscultata et Collationata est hec presens Copia cum suo vero originali per me Erasmus Seidell, ab vtraque
authoritate Notarium publicum; et concordat cum eodem de verbo ad verbum, quod attestor hac mea manu propria.

CV. Ein Instrument oder offenn schrift, dorinne Herr Nicolaus Witlonis, Dechandt Vnserer Lieben frawen
Kirchenn zu Gloga, vnnnd von Besitlicher Heilikeit vororderter Richter vnd Conseruator oder Handthaber der
Priuilegien, guter, Rechten vnd gerechtikeitten dets gantzen Cistercienser ordenfs etc., solch seinn Amt vnd
befelch (Weill er demselben ferner des wegels vnd anderer vngelegenheit halben personlichen nicht obligen
vnd nachsetzen kan) dem Bischoff von Brandenburk vnd etzlichen andern hirunten benannten an seiner Statt
befilcht vnd vfftreget, hifs vff sein widerumbakkundigen etc.

Nicolaus Wittlonis, Decanus ecclesie sancte Marie Glogouienfis Wratislauienfis
Diocesis, iudex et conseruator perpetuus iurium et priuilegiorum ac bonorum uenerabilium uirorum
dominorum Abbatum, Abbatissarum, Monasteriorum et conuentuum ordinis Cystericiensis autoritate
apostolica una cum infra scriptis nostris collegis cum illa clausula: quatenus uos uel duo aut unus
uestrum per uos uel alium seu alios etc. principaliter delegatus, Reuerendissimo in Christo patri
ac domino, domino Dei gratia Episcopo Brandenburgensi, nec non honorabilibus uiris
dominis preposito Brandenburgensi, premonstratensis ordinis, preposito Brodenfi, Ab-
bati podeglawenfi, ordinis premonstratensis, prefate Camynensis Diocesis, nec non Decano
in Cornis, Brandenburgensi, Decano in Soldyn et preposito in Gramzaw, Camy-
nensis Diocesis, Salutem in domino et mandatis nostris ymo uerius apostolicis firmiter et humiliter obe-
dire. Literas felicitis recordationis domini Clementis pape VI, eius uera bulla plumbea in cordula
canapis more Romane curie dependente bullatas, non raras, non cancellatas, nec in aliqua sui parte
uitiatas seu suspectas, sed sanas et integras ac omni prorsus uitio et suspicione carentes nobis du-
dum pro parte dictorum Abbatum et Abbatissarum presentatas, nos cum ea, qua decuit, reuerentia
recepisse noueritis sub hac firma: Clemens, Episcopus, seruus seruorum, dei dilectis filiis Abbati
Monasterii de Lubyn, ac Glogouienfis et Budiffinensis ecclesiarum decanis, poznanienfis
et Lubucensis ac Mysnensis Diocesum, salutem et apostolicam benedictionem. Militanti ecclesie
disponente domino presidentes circa curam ecclesiarum Monasteriorum omnium solertia reddimur in-
defessa solliciti, ut eorum occurramus dispendiis et utilitatibus diuina cooperante clementia salubriter
intendamus. Sane dilectorum filiorum Abbatis Cystertienfis ad Romanam ecclesiam nullo
medio pertinentis Cabilonenfis Diocesis ac Abbatum et dilectarum in Christo filiarum Abbatissarum
Monasteriorum ordinis Cystericiensis ac eorum monasteriorum conuentuum conuestione per-
cepimus, Quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, priores et alii ecclesiarum prelati ac eccle-
siastice persone, tam religiose quam ecclesiastice seculares, nec non duces, Marchiones, Comites,
Barones, milites, nobiles et Laici, communia ciuitatum, oppidorum, Castrorum, uillarum et aliorum
locorum et alie singulares persone ciuitatum et Dyocesum ac partium diuersarum, in quibus dicta

monasteria et alia loca ac membra, eidem monasteriis subiecta, consistere dinoscuntur, occuparunt et occupari fecerunt Castra, uillas et alia loca, domos, ecclesias, grangias, molendinas, decimas, obediencias, Casalua, terras, uineas, possessiones, census, redditus et proventus, iurisdictiones et iura et nonnulla bona mobilia et immobilia, ad dicta monasteria et huiusmodi alia membra eorum spectantia, et ea detinent indebite occupata seu ea detinentibus prestant auxilium, Consilium uel fauorem, nonnulli etiam ciuitatum et dyocesum ac partium predictarum, qui nomen domini in uacuum recipere non formidant, dictis Abbatibus, Abbatissis et conuentibus super predictis Castris, uillis et locis, ecclesiis, grangiis, molendinis, decimis, Casalibus, Castris, terris, iurisdictionibus, possessionibus, censibus, iuribus, bonis et rebus aliis, ad monasteria et membra predicta spectantibus, multiplices molestias, iniurias inferunt et iacturas. Quare pro parte dictorum Abbatum, Abbatissarum et conuentuum nobis extitit humiliter supplicatum, ut, cum ualde difficile reddatur eidem pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, prouidere eis super hoc prona diligentia curaremus. Nos Igitur consideratione uenerabilis fratris nostri Guillelmi, Episcopi Tusculenensis, nobis supra hoc humiliter supplicantis, aduersus occupatores, detentores, presumptores, molestatores et iniuriatores huiusmodi utili uolentes eidem Abbatibus, Abbatissis et conuentibus remedio subuenire, per quod illorum conpescatur temeritas et aliis additis committendi similia precludatur, discretioni uestre per apostolica scripta mandamus: Quatenus uos uel duo aut unus uestrum per uos uel alium uel alios, etiamsi fuerit extra loca, in quibus deputati estis conseruatores et iudices, abbatibus, Abbatissis et conuentibus supradictis efficacis defensionis presidio assistentes non permittatis, eosdem super premissis uel quibuscumque aliis bonis et iuribus ad ipsos communiter uel diuisim spectantibus, ab eisdem uel quibuscumque aliis indebite molestari seu eis damna, grauamina uel iniurias irrogari, facturi ipsis, cum ab eis uel ipsorum aliquibus seu procuratoribus eorundem uel aliquo ipsorum fueritis requisiti, de predictis et aliis personis quibuscumque super restitutione decimarum, grangiarum, Castrorum, Casalium, terrarum, possessionum, iurisdictionum, iurium et honorum mobilium et immobilium reddituumque et prouentuum ac aliorum quorumcumque honorum, nec non de quibuscumque iniuriis, molestiis sue damnis presentibus et futuris in personis et rebus ipsorum illatis eidem, in illis uidelicet, que iudicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, in aliis uero, prout qualitas eorum exegerit, iusticie complementum, occupatores seu detentores, molestatores, presumptores et iniuriatores huiusmodi, nec non contradictores quoscumque et rebelles cuiuscumque status, gradus et conditionis, etiamsi Archiepiscopalis uel Episcopalis dignitatis extiterint, quandocumque aut quotiescumque expedierit, autoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, conpescendo, Inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacii pape VIII, predecessoris nostri, in quibus cauetur, ne aliquis extra suam ciuitatem uel Dyocesim, nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue Dyocesis, ad iudicium euocetur, seu ne iudices et conseruatores a sede deputati predicta extra ciuitatem uel Dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere sine alii uel aliis uices suas committere aut aliquos ultra dietam unam a fine Dioecesis eorundem trahere presumant, seu quid de aliis quam manifestis iniuriis et uolentiis et aliis, que iudicalem indaginem exigunt penis in eos, si secus egerint et in id procurantes adiectis conseruatores se nullatenus intromittant et tam de duabus dioecibus in concilio generali, dummodo ultra tertiam dietam uel quartam extra suam ciuitatem et dioecesim aliquis autoritate presentium ad iudicium non trahatur, quam aliis quibuscumque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanorum pontificibus, tam de iudicibus delegatis et conseruatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non locandis et aliis editis, que nostre possent

in hac parte iurisdictioni aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare, seu si aliquibus communiter uel diuim a prefata sit sede indultum, pro excommunicari uel interdicti seu extra uel ultra circa loca ad iudicium euocari non possint per literas apostolicas, non facientes plenam et expressam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem, et eorum personis, locis, ordinibus, propriis mentionem et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali uel speciali cuiuscunque tenoris existant, per quam presentibus non expressam uel totaliter non insertam nostri iurisdictionis explicatio in hac parte ualeat quomodolibet impediri et de qua cuiusque toto tenore de uerbo ad uerbum in nostris literis habenda est mentio specialis. Ceterum uolumus et autoritate apostolica decernimus, quod presentes litere per concedentis obitum non expirent et quod quilibet uestrum prosequi ualeat articulum et per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico prepeditus, quodque a data presentium sit uobis et unicuique uestrum in premissis omnibus et singulis eorum ceptis et non ceptis, presentibus et futuris, perpetuata potestas et iurisdictione attributa, ut uigore eaque firmitate possitis in premissis omnibus et singulis, ceptis et non ceptis, presentibus et futuris et pro predictis procedere, ac si predicta omnia et singula coram nobis cepta fuissent et iurisdictione uestra et cuiuslibet uestrum in predictis omnibus et singulis citationi uel modum alium perpetuata legitimum extitisset, constitutione predicta super conseruatoribus et alia qualibet in contrarium edita non obstante. Per hoc autem aliis conseruatoribus, dictis abbatibus, abbatissis et conuentibus per nostras literas alias quascunque concessas, quominus ipsi easdem literas exequi et iurisdictionem et potestatem eis per predictas literas attributam exercere libere ualeant, quacunq[ue] constitutione contraria non obstante, ipsis quoque literis non intendimus in aliquo derogare. Datum auinion, secundo nonas Februarii, pontificatus nostri anno nono. Cum itaque reuerendi in Christo patres et domini in Lenyn, Cenna, de Coryn ac Celiporta Monasteriorum Abbates, Cyster-tientis ordinis, Brandenburgen-sis Dyoce-sis, pro singulis querelis et causis, sibi suisque monasteriis et singularibus personis assidue emergentibus, ad nos propter uiarum periculum recursum continuum nequeunt habere competentem, Nosque etiam uariis negotiis nostris, quibus quottidie prepedimur, cognitioni et decisioni causerum, quas dicti Abbates et conuentus ac singulares persone mouent ac mouere intendunt aduersus occupatores, molestatores, iniuriatores ac detentores bonorum et iurium, ad dicta eorum monasteria et singulares personas spectantium, non possumus commode interesse, de uestre honestatis industria plenam in domino fiduciam obtinentes, uobis quoad cognitionem et decisionem causerum huius, quas iidem Domini Abbates et conuentus ac singulares persone mouere intendunt contra et aduersus occupatores, detentores, molestatores et iniuriatores bonorum et iurium, ad ipsos Abbates et eorum monasteria et singulares personas spectantium, committimus uices nostras, donec eas ad nos duxerimus reuocandas, mandantes in uirtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena, quam in uos, trium tamen dierum canonica monicione premissa, ferimus in hiis scriptis, si mandatum nostrum ymmo uerius apostolicum uobis non assumpseritis seu contempseritis adimplere, prout et quando pro parte dictorum dominorum Abbatum et conuentuum ac singularium personarum fueritis requisiti, uocatis hiis, qui fuerint euocandi, causas ipsas motas et mouendas pro parte ipsorum dominorum Abbatum et conuentuum earumque singularium personarum aduersus huiusmodi occupatores, molestatores, iniuriatores et detentores bonorum et iurium, ad dictos Abbates et ipsorum monasteria et singulares personas spectantium, uobis assumatis procedentes in ipsis, prout et quando requisiti fueritis, ut ius et ratio persuadebunt et secundum traditam a sede apostolica nobis formam. In quorum testimonium presentes literas nostri sigilli appensione ac Johannis de Namflauia, infra scripti nostri notarii, subscriptione dari iussimus communiri. Actum et datum

Glogouie, hora uesperarum, indictione septima, XV die Mensis Nouembris, Anno domini Millesimo CCC^o XCIX, presentibus discretis uiris Magistro Nicolao de Spröttauia, Vicario ecclesie sancte Marie Glogouienfis predicte et Rectore Scholarum ibidem summo, et domino Heinrico Lup- titz, substituto, testibus ad premissa uocatis specialiter et rogatis.

Ego Johannes Nicolai Myfneri de Namflauia clericus, Wratiflauiensis Diocesis, publicus Imperiali autoritate notarius, dicte Commissioni, sententiarum prolationi omnibusque aliis et singulis, dum sic agerentur et fierent, una cum prenotatis testibus presens interfui, et de mandatis predicti Domini Nicolai Wyttonis, Decani, me subscripsi et in hanc publicam formam redegei, signo meo consueto et nomine meis solitis consignauit in fidem et testimonium omnium singulorum premissorum etc.

Diss obgeschriebn Instrument habe Ich oftgedachter Notarius E. Seydell (von dess wegen, dass ess eine Alte Vnleserliche schrift gewesen, Dorumb dan auch an viel orten nur menlein gegen Menlein haben müssen gemah- let werden) nicht Vidimiren können; Ess ist aber sonst An Pergamen Segell vnd Subscription gantz vnuorseret vnd vnuordechtigt gewesen, Welchss Ich hiemit diser meiner handschrift bezeuge.

CVI. Ein Instrument oder offene Schrift, gleich wie die nechstobgefatzte, dorinne her Johan Grutzenmann, Dechandt zu Colburk vnd von Befstlicher Heilikeit vorordenter Richter vnd Conservator oder handhaber Aller Rechten, guter vnd Priuilegien des Closters Grodyn Premonstratenser Ordens, solch sein Amt vnd be- fclch aufs vrsachen, wie In nechstem Summario gefetzt, den beyden Ebten zu Stolp vndd Hymmelpforten an seiner Stat vnd bis vff sein widerumb abkundigen befclcht vnd Committiret.

Joannes Grutzeman, Decanus Ecclesie Colbergenfis, Caminenfis Diocesis, iudex et conservator iurium, honorum ac priuilegiorum honorabilium et religiosorum uirorum dominorum prepositi, prioris, capituli et Canonicorum ac Capituli monasterii Brodenfis, premonstratensis or- dinis, Huelbergenfis Diocesis, una cum nostris in hac parte collegis cum illa clausula: quoties uos uel duo aut unus uestrum etc., A sanctissimo in Christo patri ac domino, domino nostro Bonifacio, diuina prouidentia papa nono, specialiter deputatus, uenerabilibus patribus ac dominis Stolpenfi, Celiporte Abbatibus, Cysterficiensis ordinis, Caminenfis et Brandenburgensis Dyocefis, Salutem et sinceram in domino caritatem. Literas eiusdem Sanctissimi in christo patris ac domini, domini Bo- nifacii suprascripti, uera eius bulla plumbea in filo canapis more Romane curie bullatas, sanas et integras, non cancellatas, nec in aliqua parte suspectas, sed omni prorsus uitio et sus- picione carentes, Nos cum ea, qua decuit reuerentia, noueritis recepisse in hec uerba:

Bonifacius, Episcopus, seruus seruorum Dei, dilectis filiis in Dubbran et Darghun, monasteriorum Abbatibus, Caminenfis et Zwernienfis Dyocefis, et Decano ecclesie Colbergenfis, dicte Caminenfis Dyocefis, Salutem et apostolicam benedictionem. Iustis et honestis supplicum uotis libenter annuimus illaque fauoribus prosequimur oportunis. Dudum si quidem felicitis recordationis Clemens, papa quintus, predecesor noster, Vniuersis Abbatibus, prepositis, prioribus et Canonicis premonstratensis ordinis quoddam priuilegium concessit, prout in literis inde confectis, quarum te- norem presentibus de uerbo ad uerbum inferi fecimus, plenius continetur. Quare pro parte dilecto- rum filiorum Abbatum in Belbug et pudgloue, nec non prepositorum in Broda et gbram- low, dicti ordinis, Caminenfis et Huelbergenfis Diocesis, monasteriorum per prepositos solitorum